

TRIBUNAL DE JUSTICIA DE LAS COMUNIDADES EUROPEAS
SODNÍ DVŮR EVROPSKÝCH SPOLEČENSTVÍ
DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABERS DOMSTOL
GERICHTSHOF DER EUROPÄISCHEN GEMEINSCHAFTEN
EUROOPA ÜHENDUSTE KOHUS
ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ
COURT OF JUSTICE OF THE EUROPEAN COMMUNITIES
COUR DE JUSTICE DES COMMUNAUTÉS EUROPÉENNES
CÚIRT BHREITHIÚNAIS NA gCÓMHPHOBAL EORPACH
CORTE DI GIUSTIZIA DELLE COMUNITÀ EUROPEE
EIROPAS KOPIENU TIESA

ŽENDRIJŲ TEISINGUMO TEISMAS
I KÖZÖSSÉGEK BÍRÓSÁGA
IL-QORTI TAL-ĠUSTIZZJA TAL-KOMUNITAJIET EWROPEJ
HOF VAN JUSTITIE VAN DE EUROPESE GEMEENSCHAPPEN
TRYBUNAŁ SPRAWIEDLIWOŚCI WSPÓLNOT EUROPEJSKICH
TRIBUNAL DE JUSTIÇA DAS COMUNIDADES EUROPEIAS
SÚDNY DVOR EURÓPSKYCH SPOLOČENSTIEV
SODIŠČE EVROPSKIH SKUPNOSTI
EUROOPAN YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN
EUROPEISKA GEMENSKAPERNAS DOMSTOL

Υπηρεσία Τύπου και Πληροφόρησης

ΑΝΑΚΟΙΝΩΘΕΝ ΤΥΠΟΥ αριθ. 54/06/EL

4 Ιουλίου 2006

Απόφαση του Δικαστηρίου στην υπόθεση C-212/04

Κωνσταντίνος Αδενέλερ κ.λπ. κατά Ελληνικού Οργανισμού Γάλακτος (ΕΛΟΓ)

**ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΕΡΜΗΝΕΥΕΙ ΤΗ ΣΥΜΦΩΝΙΑ-ΠΛΑΙΣΙΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΡΓΑΣΙΑ
ΟΡΙΣΜΕΝΟΥ ΧΡΟΝΟΥ ΕΔΡΑΙΩΝΟΝΤΑΣ ΤΗΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΩΝ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ**

Για τη χρησιμοποίηση διαδοχικών συμβάσεων εργασίας ορισμένου χρόνου, συμπεριλαμβανομένου του δημόσιου τομέα, πρέπει να πληρούνται ορισμένες αυστηρές προϋποθέσεις

Η οδηγία 1999/70 αποσκοπεί στην υλοποίηση της συμφωνίας-πλαίσιο για την εργασία ορισμένου χρόνου, η οποία συνήφθη μεταξύ των διεπαγγελματικών οργανώσεων γενικού χαρακτήρα (CES, UNICE, CEEP)¹. Σκοπός της συμφωνίας-πλαίσιο είναι η καθιέρωση ενός πλαισίου για να αποτραπεί η κατάχρηση που προκαλείται από τη χρησιμοποίηση διαδοχικών συμβάσεων ή εργασιακών σχέσεων ορισμένου χρόνου. Η συμφωνία-πλαίσιο προβλέπει ότι «αντικειμενικοί λόγοι» μπορούν να δικαιολογήσουν την ανανέωση διαδοχικών συμβάσεων ή σχέσεων εργασίας ορισμένου χρόνου. Ορίζει επίσης ότι τα κράτη μέλη καθορίζουν τις συνθήκες υπό τις οποίες οι σχέσεις εργασίας ορισμένου χρόνου θεωρούνται ότι είναι «διαδοχικές» και ότι έχουν συναφθεί για αόριστο χρόνο. Η προθεσμία για τη μεταφορά στο εσωτερικό δίκαιο της οδηγίας έληξε στις 10 Ιουλίου 2001, με δυνατότητα παρατάσεως επί ένα το πολύ έτος.

Η ελληνική νομοθεσία περί μεταφοράς της οδηγίας στην ελληνική έννομη τάξη θεσπίστηκε εκπρόθεσμα, ήτοι τον Απρίλιο του 2003. Όσον αφορά τους εργαζομένους του ιδιωτικού τομέα, η νομοθεσία αυτή προβλέπει ότι η χωρίς περιορισμό ανανέωση συμβάσεων εργασίας ορισμένου χρόνου είναι επιτρεπτή, αν δικαιολογείται από έναν **αντικειμενικό λόγο**, και διευκρινίζει ότι αντικειμενικός λόγος υφίσταται ιδίως αν η σύναψη συμβάσεως για ορισμένο χρόνο επιβάλλεται από διάταξη νόμου ή κανονιστική πράξη. Επιπλέον, η εν λόγω νομοθεσία θεωρεί «διαδοχικές» τις συμβάσεις ή σχέσεις εργασίας ορισμένου χρόνου που καταρτίζονται μεταξύ του ίδιου εργοδότη και του ίδιου εργαζομένου, με τους ίδιους ή παρεμφερείς όρους εργασίας, **εφόσον δεν**

¹ EE L 175, σ. 43.

μεσολαβεί μεταξύ τους χρονικό διάστημα μεγαλύτερο των είκοσι εργασίμων ημερών. Το καθεστώς που εφαρμόζεται στους εργαζομένους του δημόσιου τομέα αποκλείει απολύτως τη δυνατότητα μετατροπής συμβάσεως ορισμένου χρόνου σε σύμβαση αορίστου χρόνου.

Ο Κ. Αδενέλερ και 17 άλλοι εργαζόμενοι συνήψαν με τον ΕΛΟΓ, νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου το οποίο ανήκει στον δημόσιο τομέα, με έδρα τη Θεσσαλονίκη, διάφορες διαδοχικές συμβάσεις εργασίας ορισμένου χρόνου, οι τελευταίες των οποίων έληξαν χωρίς να ανανεωθούν. Όλες οι συμβάσεις αυτές συνάπτονταν για διάρκεια 8 μηνών και μεταξύ των διαφόρων συμβάσεων παρεμβαλλόταν χρονικό διάστημα το οποίο κυμαινόταν από 22 ημέρες κατ' ελάχιστον έως 10 μήνες και 26 ημέρες κατ' ανώτατο όριο. Για να αναγνωρισθεί ότι **οι συμβάσεις αυτές πρέπει να θεωρηθούν συμβάσεις εργασίας αορίστου χρόνου**, οι εργαζόμενοι άσκησαν αγωγή ενώπιον του Μονομελούς Πρωτοδικείου το οποίο υπέβαλε στο Δικαστήριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων **τέσσερα προδικαστικά ερωτήματα.**

Το Δικαστήριο, αφού διευκρίνισε ότι η οδηγία 1999/70 και η συμφωνία-πλαίσιο έχουν εφαρμογή και στις συμβάσεις και σχέσεις εργασίας ορισμένου χρόνου που έχουν συναφθεί με τις διοικήσεις και άλλους φορείς του δημόσιου τομέα, διαπιστώνει κατ' αρχάς ότι η συμφωνία-πλαίσιο στηρίζεται στην παραδοχή ότι οι συμβάσεις εργασίας αορίστου χρόνου αποτελούν τη γενική μορφή των σχέσεων εργασίας. Υπό την οπτική αυτή, η συμφωνία-πλαίσιο αποσκοπεί στο να πλαισιώσει τη διαδοχική χρησιμοποίηση συμβάσεων εργασίας ορισμένου χρόνου, οι οποίες θεωρούνται δυνητικά πηγή καταχρήσεων εις βάρος των εργαζομένων, προβλέποντας ορισμένες διατάξεις ελάχιστης προστασίας προς αποφυγή της προσωρινότητας της καταστάσεως των εργαζομένων. Κατά τη συμφωνία-πλαίσιο, η χρήση τέτοιων συμβάσεων βάσει αντικειμενικών λόγων αποτελεί τρόπο προλήψεως των καταχρήσεων. Αντιθέτως, η χρησιμοποίηση διαδοχικών συμβάσεων εργασίας ορισμένου χρόνου η οποία στηρίζεται στο γεγονός και μόνον ότι προβλέπεται σε γενική νομοθετική ή κανονιστική διάταξη κράτους μέλους **δεν είναι σύμφωνη προς τον προστατευτικό σκοπό της συμφωνίας-πλαισίου.** Έτσι, η έννοια των «αντικειμενικών λόγων» προϋποθέτει την ύπαρξη συγκεκριμένων στοιχείων που άπτονται, μεταξύ άλλων, της σχετικής δραστηριότητας και των συνθηκών ασκήσεώς της.

Εν συνεχεία, το Δικαστήριο θεωρεί ότι, μολοντί η μέριμνα καθορισμού των συνθηκών υπό τις οποίες οι συμβάσεις θεωρούνται «διαδοχικές» καταλείπεται, κατά τη συμφωνία-πλαίσιο, στα κράτη μέλη, το περιθώριο εκτιμήσεώς τους δεν είναι απεριοριστο, καθόσον δεν μπορεί σε καμία περίπτωση να φθάσει μέχρι τη διακύβευση του σκοπού ή της πρακτικής αποτελεσματικότητας της συμφωνίας-πλαισίου. Συναφώς, το Δικαστήριο διαπιστώνει ότι μια εθνική διάταξη που θεωρεί διαδοχικές μόνον τις συμβάσεις εργασίας ορισμένου χρόνου μεταξύ των οποίων μεσολαβεί χρονικό διάστημα κατώτερο ή ίσο των 20 εργασίμων ημερών πρέπει να θεωρηθεί ότι μπορεί να διακυβέυσει το αντικείμενο, τον σκοπό και την πρακτική αποτελεσματικότητα της συμφωνίας-πλαισίου. Ένας τόσο αυστηρός και περιοριστικός ορισμός υπάρχει κίνδυνος να έχει ως αποτέλεσμα όχι μόνον το να αποκλειστεί στην πράξη ένας μεγάλος αριθμός σχέσεων εργασίας ορισμένου χρόνου από το ευεργέτημα της προστασίας των εργαζομένων που επιδιώκει η οδηγία και η συμφωνία-πλαίσιο, αλλά και να καταστεί δυνατή η καταχρηστική χρησιμοποίηση τέτοιων σχέσεων εργασίας από τους εργοδότες.

Επιπλέον, το Δικαστήριο θεωρεί ότι **η συμφωνία-πλαίσιο εμποδίζει την εφαρμογή εθνικής νομοθεσίας η οποία απαγορεύει απολύτως, στον δημόσιο τομέα και μόνον, τη μετατροπή σε σύμβαση εργασίας αορίστου χρόνου μιας σειράς διαδοχικών συμβάσεων ορισμένου χρόνου**

οι οποίες, στην πραγματικότητα, αποσκοπούσαν στην κάλυψη παγίων και διαρκών αναγκών του εργοδότη και πρέπει να θεωρηθούν καταχρηστικές, εφόσον η εσωτερική έννομη τάξη του κράτους μέλους δεν περιέχει, στον συγκεκριμένο τομέα, άλλο αποτελεσματικό μέτρο προς αποφυγή και, ενδεχομένως, προς επιβολή κυρώσεων για την καταχρηστική χρησιμοποίηση διαδοχικών συμβάσεων εργασίας ορισμένου χρόνου.

Τέλος, το Δικαστήριο τονίζει ότι, σε περίπτωση εκπρόθεσμης μεταφοράς στην έννομη τάξη ενός κράτους μέλους μιας οδηγίας και εφόσον δεν υφίσταται άμεσο αποτέλεσμα των σχετικών διατάξεων της οδηγίας αυτής, τα εθνικά δικαστήρια οφείλουν, στο μέτρο του δυνατού, να ερμηνεύουν το εσωτερικό δίκαιο, **μετά τη λήξη της προθεσμίας μεταφοράς στο εσωτερικό δίκαιο της εν λόγω οδηγίας**, υπό το φως του κειμένου και του σκοπού της οδηγίας αυτής, προκειμένου να επιτευχθούν τα επιδιωκόμενα από αυτήν αποτελέσματα, προκρίνοντας την ερμηνεία των εθνικών κανόνων που είναι η πλέον σύμφωνη προς τον σκοπό αυτό, για να καταλήξουν έτσι σε λύση συμβατή προς τις διατάξεις της εν λόγω οδηγίας. Ωστόσο, το Δικαστήριο προσθέτει ότι, **από την ημερομηνία κατά την οποία μια οδηγία τέθηκε σε ισχύ**, τα δικαστήρια των κρατών μελών οφείλουν να απέχουν, στο μέτρο του δυνατού, να ερμηνεύουν το εσωτερικό δίκαιο κατά τρόπο ο οποίος, μετά τη λήξη της προθεσμίας μεταφοράς στο εσωτερικό δίκαιο της οδηγίας αυτής θα μπορούσε να θέσει σοβαρά σε κίνδυνο την υλοποίηση του επιδιωκόμενου από την οδηγία αυτή σκοπού.

Ανεπίσημο έγγραφο προοριζόμενο για τα μέσα μαζικής ενημερώσεως, το οποίο δεν δεσμεύει το Δικαστήριο.

Γλώσσες στις οποίες διατίθεται: γαλλική, τσεχική, γερμανική, αγγλική, ισπανική, ελληνική, ουγγρική, ιταλική, ολλανδική, πορτογαλική, πολωνική, σλοβακική, σλοβενική

*Το πλήρες κείμενο της απόφασεως βρίσκεται στην ιστοσελίδα του Δικαστηρίου <http://curia.eu.int/jurisp/cgi-bin/form.pl?lang=EL&Submit=rechercher&numaff=C-212/04>
Μπορείτε, κατά κανόνα, να το συμβουλευθείτε από τις 12 το μεσημέρι, ώρα κεντρικής Ευρώπης, κατά την ημερομηνία της δημοσιεύσεως της απόφασεως.*

*Για περισσότερες πληροφορίες επικοινωνήστε με την κα Estella Cigna Angelidis
Τηλ.: (00352) 4303 2582 Fax: (00352) 4303 2674*